

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

25 AVRIL 2005

Proposition de loi modifiant la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation en ce qui concerne l'acquisition d'un animal de compagnie

(Déposée par Mme Christine Defraigne)

DÉVELOPPEMENTS

L'achat à crédit est une pratique de plus en plus courante. La plupart des biens peuvent s'acquérir de cette façon. C'est également le cas des animaux. En effet, ces derniers sont juridiquement considérés comme des biens meubles (article 528 du Code civil).

Ainsi, certains magasins animaliers offrent ce type de facilités de paiement à leurs clients qui peuvent acquérir un chien par mensualité de 25 à 50 euros en fonction de sa race. Cette pratique a provoqué des réactions virulentes de la part de certaines associations de protection animale qui ont indiqué dans la presse que « cela connote un côté marchandise, ce que n'est pas un animal. C'est la preuve que ceux qui vendent les animaux de cette manière ne se préoccupent pas du bien-être de la bête; leur seul objectif est le bénéfice ».

L'auteur de la proposition considère également qu'au-delà d'une classification purement juridique, il ne faut toutefois pas perdre de vue que l'animal présente, par rapport aux objets inanimés, une spécificité essentielle : il est aussi un être vivant. Dès lors, il faut insister sur la responsabilité qu'endosse une personne envers l'animal qu'elle achète. C'est une décision qui doit être mûrement réfléchie car il ne s'agit pas d'un objet dont on peut se défaire lorsqu'il devient inutile ou que l'on s'en lasse.

Or, il est indéniable que l'achat à crédit favorise les acquisitions impulsives. Ce mode de paiement permet d'acheter, par exemple, le chien de race à la mode

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2004-2005

25 APRIL 2005

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wat betreft de aankoop van een gezelschapsdier

(Ingediend door mevrouw Christine Defraigne)

TOELICHTING

Mensen kopen steeds vaker op krediet. Men kan de meeste goederen op krediet kopen. Dat geldt ook voor dieren. Dieren worden immers vanuit juridisch oogpunt beschouwd als roerende goederen (artikel 528 van het Burgerlijk Wetboek).

Een aantal dierenwinkels bieden hun klanten de mogelijkheid op krediet te kopen waardoor ze zich bijvoorbeeld een hond kunnen aanschaffen voor maandelijkse afbetalingen van 25 tot 50 euro, afhankelijk van het ras. Deze praktijk heeft hevige reacties opgeroepen bij bepaalde dierenbeschermingsorganisaties, die in de pers hebben verklaard dat dit aangeeft dat dieren handelsgoederen zijn en dat diegenen die op deze manier dieren verkopen zich niet om het welzijn van de dieren bekommeren maar alleen de winst die deze dieren opbrengen voor ogen hebben.

De indiener van het voorstel vindt dat men, los van de louter juridische classificatie, ook rekening moet houden met het feit dat een dier, in tegenstelling tot levenloze objecten, het specifieke kenmerk bezit dat het een levend wezen is. Men moet dus de nadruk leggen op de verantwoordelijkheid die de koper van een dier draagt. De beslissing moet weloverwogen zijn. Het gaat immers niet om een voorwerp waarvan men zich kan ontdoen zodra het nutteloos wordt of men er genoeg van heeft.

Men kan echter niet ontkennen dat de mogelijkheid om op krediet te kopen impulsief koopgedrag stimuleert. Deze wijze van aankopen maakt het bijvoorbeeld

sans avoir réfléchi aux contraintes financières liées à cette acquisition.

En effet, en plus de l'attention qu'il faudra prodiguer à l'animal, il doit être entretenu (nourriture, soins vétérinaires, hébergement ...) durant toute son existence. Par ailleurs, rappelons que l'acquisition d'un animal va de paire avec des frais connexes tels que son identification, ses vaccins, etc. mais également des frais inopinés comme, par exemple, les frais du vétérinaire lorsqu'il est malade. Le propriétaire à crédit ne réalise pas toujours l'existence de ces surplus conséquents qui s'ajoutent chaque mois à la mensualité du crédit et auxquels il faut impérativement faire face.

Et c'est l'engrenage. Le surendettement dans lequel on s'engouffre. L'achat à crédit d'un animal peut indéniablement être une véritable source de ce fléau qu'il faut combattre par tous les moyens.

Par ailleurs, outre l'évidente obligation morale que nous avons d'entretenir convenablement nos animaux de compagnie, il s'agit également d'une obligation juridique, clairement énoncée par l'article 4 de la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, lequel article s'accompagne de sanctions pénales.

Dès lors, le propriétaire qui ne peut plus faire face aux coûts récurrents engendrés par son achat impulsif — et facilité par le crédit — est alors tenté de négliger son animal, au risque d'encourir les sanctions prévues par la loi du 14 août 1986, ou — pire — de s'en débarrasser en l'abandonnant. Aucune des deux solutions n'est évidemment satisfaisante.

Pour toutes ces raisons, les sociétés de protection animale ainsi que les refuges pour animaux abandonnés consultés sont opposés au recours au paiement à crédit pour acquérir un animal.

Le syndicat d'Élevage canin à Liège ne favorise pas non plus ce mode d'acquisition. La priorité de ces éleveurs, c'est le bien-être du chien. Ils veulent donc éviter qu'une personne achète un animal sur un coup de tête alors qu'elle n'a pas les moyens de l'entretenir convenablement. Cependant, le prix de certains chiens est parfois si élevé que des délais de paiement peuvent être accordés sans, pour autant, que l'acquéreur n'en sorte déresponsabilisé.

Suite aux différentes consultations du secteur, l'auteur de la proposition de loi propose d'interdire dans la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation tout contrat de crédit qui vise à l'acquisition d'un animal de compagnie. Un tel contrat de crédit sera frappé de nullité.

mogelijk om een trendy rashond te kopen, zonder na te denken over de financiële gevolgen die deze aankoop meebrengt.

Het dier vraagt niet alleen aandacht maar moet ook gedurende zijn hele leven verzorgd worden (voedsel, dierenarts, onderkomen, ...). Vergeten we ook niet dat bij de aankoop van een dier nog andere kosten komen kijken, zoals de identificatie, de vaccinatie, enz. maar ook onverwachte kosten, zoals de rekening van de dierenarts wanneer het dier ziek is. De eigenaar die een dier op krediet heeft gekocht, beseft niet altijd dat er extra kosten zijn die bovenop de maandelijkse afbetalingen komen en waar men niet onderuit kan.

Dat leidt tot een sneeuwbaaleffect: men raakt bedolven onder een buitensporige schuldenlast. De aankoop op krediet van een dier kan ontegensprekelijk aan de basis liggen van deze plaag die met alle middelen bestreden moet worden.

Overigens bestaat er naast de duidelijke morele verplichting om onze gezelschapsdieren fatsoenlijk te verzorgen, ook een juridische verplichting die duidelijk wordt bepaald in artikel 4 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en waar strafrechtelijke sancties aan verbonden zijn.

De eigenaar die de steeds terugkerende kosten die voortvloeien uit zijn impulsieve — en door de kredietmogelijkheid vergemakkelijkt — aankoop niet meer aankan, kan in de verleiding komen om zijn huisdier te verwaarlozen — wat hem dan blootstelt aan de sancties bepaald in de wet van 14 augustus 1986 — of erger nog, om het probleem op te lossen door zijn huisdier achter te laten. Geen van beide oplossingen is natuurlijk bevredigend.

Om al deze redenen zijn de geraadpleegde verenigingen voor dierenbescherming en de dierenasielen die achtergelaten dieren opvangen, gekant tegen de mogelijkheid om dieren op krediet te kopen.

De vereniging van hondenkwekers in Luik is ook niet voor deze vorm van aankoop te vinden. Deze hondenkwekers plaatsen het welzijn van de honden voorop. Zij willen dus voorkomen dat iemand impulsief een dier koopt, terwijl hij niet de middelen heeft om het fatsoenlijk te onderhouden. De prijs van bepaalde honden ligt echter zo hoog dat er wel uitstel van betaling kan worden gegeven zonder dat de koper daarom als onverantwoordelijk mag worden beschouwd.

Na verschillende gesprekken met de sector, stelt de indiener van het wetsvoorstel voor om in de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet iedere vorm van kredietovereenkomst te verbieden waarin de aankoop van een gezelschapsdier wordt beoogd. Een dergelijke kredietovereenkomst zal worden nietig verklaard.

Cependant, dans l'optique de ne pas limiter l'accès pour tout un chacun de posséder un animal de compagnie de race et vu le peu de risque que cela génère pour ce dernier, l'auteur de la proposition maintient la possibilité d'accorder des facilités de paiement limitées à trois mensualités.

La présente proposition de loi s'applique aux animaux de compagnie. Elle vise principalement les chiens et les chats. Elle ne s'applique pas aux animaux qui sont achetés en vue d'une exploitation professionnelle comme les vaches, les moutons, etc. En effet, dans ce cadre, les achats sont mûrement réfléchis.

Ces dispositions remplissent le double objectif, d'une part, de responsabiliser les acquéreurs d'animaux de compagnie, ce qui conduira à une réduction des abandons, et, d'autre part, de lutter contre ce fléau qu'est le surendettement tout en laissant une marge de manœuvre pour que tout un chacun puisse acquérir un animal de compagnie de race d'un coût conséquent.

Christine DEFRAIGNE.

*
* *

Opdat iedereen zich een raszuiver gezelschapsdier zou kunnen aanschaffen, wil de indiener van het wetsvoorstel wel de mogelijkheid behouden om betalingsfaciliteiten toe te staan zodat de betaling over maximum 3 maanden kan worden gespreid, aangezien dit voor het betrokken dier weinig risico's inhoudt.

Dit wetsvoorstel is van toepassing op de gezelschapsdieren. Het beoogt voornamelijk honden en katten. Het is niet van toepassing op dieren die aangekocht worden voor bedrijfsdoeleinden, zoals koeien, schapen, enz. Over dergelijke aankopen wordt immers zorgvuldig nagedacht.

Het doel van deze wetsbepalingen is tweevoudig: enerzijds willen zij de aankopers van gezelschapsdieren aansporen om hun verantwoordelijkheid op te nemen, wat het aantal achtergelaten dieren moet doen dalen, en anderzijds zijn de bepalingen bedoeld om de overmatige schuldenlast te bestrijden, waarbij toch voldoende ruimte wordt gelaten om iedereen in staat te stellen zich een raszuiver en dus redelijk duur gezelschapsdier aan te schaffen.

*
* *

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article *3bis*, libellé comme suit, est inséré dans la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation :

« Art. *3bis*. — Il est interdit de conclure tout contrat de crédit qui vise à l'acquisition d'un animal de compagnie.

L'alinéa 1er ne préjuge pas de la possibilité d'accorder des facilités de paiement limitées à trois mensualités. »

Art. 3

L'article 4 de la même loi est complété par l'alinéa suivant :

« Toute stipulation contraire à l'article *3bis* de la présente loi est nulle. »

3 mars 2005.

Christine DEFRAIGNE.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wordt een artikel *3bis* ingevoegd, luidende :

« Art. *3bis*. — Het is verboden een kredietovereenkomst te sluiten met het oog op de aankoop van een gezelschapsdier.

Het eerste lid sluit de mogelijkheid niet uit om betalingsfaciliteiten toe te staan die beperkt blijven tot drie maandelijkse afbetalingen. »

Art. 3

Artikel 4 van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid :

« Ieder beding dat strijdig is met artikel *3bis* van deze wet is nietig. »

3 maart 2005.